

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

156. An, & qualiter patronus præsentare debeat proximiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

ritorum, & non violetur etiam iustitia distributi-
va, nisi Ecclesia expressè præcipiat suis dispensa-
toribus, ut ei dent optimos & magis idoneos mini-
stros, sed satis impleant officium suum & fidelita-
tem, procurando ministros idoneos. Addit quo-
que Garc. num. 18. & 19. procedere id quoque in
patronis Ecclesiasticis, quin & videri probabile
in patronis laicis sufficere, dignum præsentare et-
iam ad curata, citatque pro hoc Lamb. p. 1. l. 2.
q. 10. d. 3. num. 17. Rodriq. in sum. To. 1. c. 106. nu-
8. Ledesin. in sum. p. 2. rr. 7. c. 2. conclus. 79. Bannez
&c. dans rationem ex Trid. juxta paulò suprà re-
lata ex Bassaz, argumenta in contrarium solvit à
num. 20. Idem absolutè docet Castrop. cit. d. 2. p.
7. num. 6. Nimirum patronum Ecclesiasticum ad
beneficia simplicia, & laicum nequidem ad cura-
ta teneri eligere digniorè; citat pro hoc Pet. Na-
var. de restit. l. 2. q. 10. d. 3. num. 17. Paulò aliter
prædictam sententiam limitat Less. l. 2. c. 34. du. 14.
apud Garc. num. 15. dum docet esse mortale elige-
re, postulare, præsentare (idem est de collatione
libera) dignum omisso digniore ad beneficia ha-
bentia curam animarum, vel aliam functionem
magni momenti; in aliis verò, ut Canonicatibus,
capellaniis semel vel bis prætermittere digniorè,
non esse mortale; cum id non censetur nota-
bile incommodum, aut notabilis injuria in Eccle-
siam (paucorum enim mediocritas aliorum vir-
tute facile compensatur) nec sit propriè injuria
dignioris: Secus verò esse, seu esse peccatum mor-
tale contra fidelitatem Ecclesiæ debitam, si quis
passim id faciat, etiam in his beneficiis, & rarò
euret, ut digniores præferantur. Porò qualiter e-
ligens dignum prætermisso digniore teneatur illi
vel Ecclesiæ ad restitutionem, vide Garc. à num. 26.
& dicta à nobis alibi.

*Questio 155. An, & qualiter, etiam dum
unus patronorum præsentat indignum, de-
volvatur collatio ad superiorem?*

Respondeo: dum plures sunt patroni, penes
quorum singulos in solidum est jus patrona-
tùs, exercitiumque solum divisum est inter plures,
& per unum eorum præsentatus est indignus, aliis
non nocet hujusmodi præsentatio, & minimè de-
volvitur collatio ad Superiorem. Proceditque et-
iam si plures patronorum præsentassent indignum;
non enim possunt ii, qui nondum præsentarunt, aut
præsentarunt dignum, puniri ex delicto alterius,
aut aliorum; cumque jus patronatùs singulis in so-
lidum in sit, nec inter se faciant partes aliter, quam
per concursum seu exercitium præsentandi, totum
hoc jus etiam in uno, nimirum non præsentante in-
dignum solidatur per jus non decrescendi. Lott. l.
2. q. 6. num. 30. & 32. citans Lamb. cit. q. 10. d. 5. nu.
10. & l. 2. p. 2. q. 4. d. 5. n. 4.

2. Quin etiam idem est, sive non sit devolutio,
etiam si præsentans indignum habuisset mandatum
(indeterminatum tamen) ad præsentandum ab al-
lio compatrono; cum, ut gl. & Imol. in c. dilecto.
de præb. Mandatum non debet trahi ad factum, unde
mandans incidat in poenam; dum enim verisimile
non est, datum esse mandatum ad præsentandum
indignum, sed potius dignum, si illud aliter inter-
pretaremur, extenderetur actus ultra intentionem
agentis, quod non est dicendum, adeoque semotà
omni culpà mandantis, is non potest puniri ex de-
licto alterius patroni mandatarii. Lott. loc. cit. num.
32. juxta Rotam in Verzell. Capellan. 19. Jun. 1656.

*Questio 156. in specie: An, & qualiter pa-
tronus præsentare debeat proximiorè?*

Respondeo dum lex fundatoris in jure patro-
natùs passivi non vocat proximiorè, sed so-
lum mandat præsentari aliquem de sua parentela,
vel de certo genere; habens potestatem præsen-
tandi satisfacit præsentando unum de genere, quam-
vis remotiorè. C. Luc. de jure patro. d. 45. num. 3.
idipsum probabilitate non carere ait Castrop. de
benef. d. 4. p. 9. nu. 5. eò quòd, dum fundator dixit,
ut patronus provideat unum de consanguineis, vi-
deatur electionem reliquisse ejus voluntati, & ta-
citè dixisse, ut præsentet, quem maluerit. citat pro
hoc Rodriq. in sum. To. 1. c. 106. et si dicat contra-
rium; nempè quod in eo casu teneatur patronus
eligere proximiorè, esse sententiam communem;
eò quòd tunc intelligatur electio non voluntati,
sed iudicio & arbitrio patroni commissa, quod re-
gulatum esse debet, ac proinde eligendus, quem
fundator præsumitur magis diligere, qui est ei pro-
pinquior. pro hac communi sententia citat Garciam
p. 7. c. 15. num. 17. Gutt. can. 99. l. 15. c. 11. num. 38.
& conf. 26. num. 11.

2. Si verò lex fundatoris habet, ut in parentela
seu descendencia proximior præsentetur, is neces-
sariò præsentandus est. C. Luc. loc. cit. num. 6. sed
& proximior fundatoris, non verò proximior ul-
timi possessoris beneficii est eligendus; quia be-
neficium non successione hereditaria, & quasi ma-
joratus ad hæredes transfertur, sed ex collatione
Ordinarij, spectatà voluntate fundatoris, quæ sem-
per præsumitur esse de sibi propinquiore Castrop.
loc. cit. num. 6. citans Lamb. l. 2. p. 3. q. 5. d. 4. nu.
12. & 15. Garc. p. 7. c. 15. num. 20. Valf. de restitu-
t. c. 8. §. 3. du. 2. num. 48.

3. Quòd si sint duo aequè propinqui, unus de-
scendens per lineam masculinam, alter per femini-
nam, stare penes patronum eligere, quem maluerit;
& non teneri illum præferre descendentem per li-
neam masculinam; eò quòd in beneficiis non tra-
ctetur de conservanda agnatione, tenet Garc. p. 7.
c. 15. num. 21. apud Castrop. loc. cit. num. 7. et si is
contrarium existimet verius; eò quòd consanguine-
us per lineam masculinam semper præsumatur
magis dilectus & affectus fundatori, utpote qui ejus
agnationem excellentiori vià conservat. Unde et-
iam docet idem Castrop. num. 8. & apud illum Ze-
vallos in com. contra communitatem q. 265. num. 13. Lo-
pez contra Garc. p. 7. c. 15. num. 22. quòd dum u-
xor & maritus ex bonis communibus fundantur,
capellaniam conferendam utriusque consanguine-
is, præferendus sit in gradu æquali consanguine-
us mariti, eò quòd maritus in fundatione vide-
atur præcipua periona; nisi fortè consanguinei u-
xoris prius nominati essent, eò quòd tunc ex scrip-
turæ nominatione prævia colligatur mens mariti
fuisse, ut consanguinei uxoris præferantur. Castrop.
loc. cit. num. 9. citans Felin. in c. dilata. de rescrip-
tum. 4. & seq. Gutt. conf. 26. num. 10. Gomel. to. 1.
var. c. 2. num. 2.

4. Porò computationem proximitatis facien-
dam esse potius secundum jus civile, quam Cano-
nicum, censet Castrop. num. 10. citans Garc. ubi ante
num. 25. nisi fortè fundator consanguineos intra
quartum gradum determinasset; quia tunc ratione
hujus determinationis canonicam computationem
videtur attendisse, in qua solum Consanguinitas
ad quartum gradum extenditur. Pari modo, quæ
hic

hic dicuntur de præsentatione, accipienda quoque sunt de collatione, ubi fundator absque eo quod beneficium subjecerit ulli jurispatronatus, constituit conferendum consanguineo suo.

5. Denique illud hic notandum: Semper proximior intelligitur ille, qui est habilis tempore præsentationis, etiamsi aliàs, ardentè numeratione graduum, sit remotior; & superueniens habilitas aliàs quoad gradus proximioris, quoties agitur de iis, quæ stare non possunt in suspenso, non tollit jus quæsitum remotiori. C. Luc. *ibid.* num. 6.

Questio 157. An ad beneficium, quod fundator reliquit pro suis consanguineis, præsentari possit illegitimus, aut illud conferri illegitimo; si is aliàs habilis sit, & ad obtinenda beneficia Ecclesiastica dispensatus?

Respondeo: legitimo non solum à Papa (cujus legitimitas præstat in rebus Ecclesiasticis, quidquid vera naturalis legitimitas præstaret, ut Castrop. *loc. cit.* num. 11.) sed & à principe seculari, conferri potest beneficium tale, si aliàs habilis sit, & dispensatus ad beneficia consequenda; esto enim, secularis princeps legitime possit solum ad temporalia; concedens tamen legitimitatem ad temporalia, hoc ipso illegitimum facit esse de familia, genere, & parentela fundatoris, adeoque habilem reddit, ut accedente dispensatione, beneficium tale relictum consanguineis consequi possit. Castrop. *ibid.* citans pro utroque Garc. p. 7. c. 15. num. 46. Nihilominus spectato jure communi inspicienda esse verba fundatoris, qui si usus fuerit verbis juris seu civilibus (qualia sunt dum usus fuit verbis vel nomine familia, cognationis, stirpis, consanguinitatis, utpote quæ verba à jure inventa sunt) locum non esse tali illegitimo, etsi aliàs dispensato; secus si fundator usus verbis naturalibus seu naturæ, & naturaliter cognationem significantibus, dicendo v. g. *providendum aliquem ex suis descendens*, docent Garc. *loc. cit.* num. 39. Perez de Lara l. 2. de capell. & annivers. c. 25. num. 25. uti regulariter, ut iidem auctores, præsumendum est, illum usus verbis naturaliter significantibus, utpote quæ in dispositione hominis attenduntur, quando aliud expresse non constat. Castrop. tamen ex Gonz. gl. 5. à num. 123. ait spectandum esse communem loquendi modum, & an materia subjecta petat excludi, vel potius admitti spurium; adeoque adhuc admittendum esse spurium & illegitimum aliàs habilem ad beneficium relictum pro iis, qui sunt de genere & cognatione fundatoris, eò quod licet hæc verba sint civilia; quia tamen ex communi modo loquendi, & materia subjecta non excluditur, debet admitti.

2. Porro existentibus legitimis, nunquam posse eligi seu provideri illegitimum, etiamsi propinquior, tradit Castrop. *loc. cit.* n. 13. citans Gutt. 99. præf. l. 2. q. 67. num. 4. Peregrin. de fideicom. tr. 22. num. 89. Man. Rodriq. to. 1. sum. c. 106. num. 4. contra Garc. p. 7. c. 15. num. 53. admittentem cum Gonz. gl. 5. num. 124. dum in gradu æquali stant legitimus & illegitimus, hunc admitti non posse, num. tamen 47. dicentem præferendum illegitimum, ubi fundator dixit, proximiori consanguineo conferendum beneficium. Rationem dat Castrop. quod legitimus remotior nobilior sit quolibet propinquiore illegitimo, & propinquitas proveniens ex legitimitate, quamvis remotà, vincat quamlibet

propinquitatem illegitimi. Vide de his plurà, ubi de jurep. gentilitio.

Questio 158. An, & qualiter presentatus debeat esse clericus, & incedere in habitu clericali?

Respondeo ad primum: certum est de jure, quod laicus non possit præsentari in beneficio Ecclesiastico C. Luc. de jurep. d. 46. num. 4. citans Vivian. l. 6. c. 3. num. 12. Sicut enim laicus non est capax collationis, ita nec præsentationis, licet velit se promovere; & sicut quis esse debet clericus tempore dictæ collationis, ita & tempore præsentationis. Lamb. l. 2. p. 1. q. 7. a. 2. num. 15. & a. 7. num. 7. & a. 29. apud Corrad. l. 1. c. 5. num. 111. Unde etiamsi quis habeat aetatem legitimam ad beneficium simplex obtinendum, ad illud tamen præsentari nequit, & est præsentatio invalida; si actu non sit clericus, licet in continenti mox à præsentatione fiat clericus. Corrad. *ibid.* num. 109. & seq. (tamen si idem Corrad. l. 4. c. 6. num. 31. dicat: non proius tamen excludi laicum, qui præsentari possit, cum expressa tamen conditione, quod teneatur quamprimum assumere clericatum; eò quod licet laicus sit beneficiorum incapax; idipsum tamen limitatum fuerit per Rotam in Vna Imol. jurispr. 19. Nov. 1584. coram Orano, in qua dictum, id non procedere, ubi præsentatus laicus de proximo tamen clericandus; quia hoc casu præsentatus non est penitus indignus, cum ante institutionem fiat clericus) Garc. p. 7. c. 1. num. 25. citans Lamb. *cit.* q. 7. a. 2. & a. 7. c. 29. Hojedam de incom. p. 1. r. fin. nu. 72. Gutt. conf. 2. nu. 21. & c. qui cum Garc. num. 31. id intelligunt, nimirum præsentationem esse nullam & factam de indigno & incapaci, dum non habens primam tonsuram præsentaretur absolute; eò quod clericatio subsequens, etiam de proximo, non possit retrahi ad tempus præsentationis, in quo requiritur capacitas & habilitas præsentati; cum ex præsentatione jus ei quaratur ad beneficium. Tenent proinde hi AA. allatam paulò antè à Corrad. & aliis ex Rota limitationem tunc solum procedere, quando proximè clericandus expressè vel tacitè præsentaretur in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile, quo casu præsentato facto clerico intra tempus datum ad præsentandum, præsentatio valeret ex tunc Garc. num. 28. ex Lamb. l. 2. p. 2. q. 3. a. 9. Sic autem dicendum tacitè præsentari in dictum tempus illum, quem patronus præsentaret, non absolute, sed dicendo: *presento talem de proximo clericandum: vel presento talem, & peto ei dari primam tonsuram*; ait Garc. num. 29. & juxta hæc accipiendam illam S. Congregationis concilii declarationem ad c. 10. sess. 7. quæ dicit: Vicarius capituli sede vacante intra annum concedere potest dimissorias ad primam tonsuram ei, qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum juris patronatus ipsorum.

2. Porro responsionem nostram procedere quoque de clerico conjugato, & eum incapacem esse, ut præsentetur ad beneficium Ecclesiasticum, utpote qui reputatur laicus in omnibus, præterquam in privilegio canonis & fori in criminalibus juxta c. unicum. de clericis conjugatis. in 6. tradit Corrad. *cit.* l. 1. c. 5. num. 113.

3. De cetero valet præsentatio facta per literas vel instrumentum de eo, qui tempore factæ hujus scripturæ seu nominationis non erat clericus; modo, dum hæc scriptura actu exhibetur superiori, sit